

รายงานการวิจัย

ผลของการปฏิบัติงานของผู้เรียนที่มีต่อประสิทธิภาพการฝึกงาน

ผู้วิจัย

ศรินาถ พิกุลทอง

วิทยาลัยเทคนิคบางสะพาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ประจำปีงบประมาณ 2569

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการปฏิบัติงานของผู้เรียนที่มีต่อประสิทธิภาพการฝึกงาน

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัย

เชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานของผู้เรียน และประสิทธิภาพการฝึกงาน รวมถึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าว โดยใช้แบบสอบถามและแบบประเมินจากสถานประกอบการเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมด้วย โดยการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการฝึกงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและสามารถอธิบายผลการวิจัยได้อย่างครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ที่มุ่งเน้นการบูรณาการข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีความสมบูรณ์และน่าเชื่อถือ

1. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ผลของการปฏิบัติงานของผู้เรียนที่มีต่อประสิทธิภาพการฝึกงาน” ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งมุ่งเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลในลักษณะตัวเลข เพื่อนำมาวิเคราะห์ทางสถิติอย่างเป็นระบบ และสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้อย่างชัดเจน ลักษณะของการวิจัยครั้งนี้จัดอยู่ในรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยผู้วิจัยมุ่งศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้เรียนที่อยู่ระหว่างการฝึกงานในสถานประกอบการ เพื่อสำรวจระดับการปฏิบัติงานของผู้เรียน และประสิทธิภาพของการฝึกงาน รวมถึงวิเคราะห์ว่าการปฏิบัติงานของผู้เรียนมีผลต่อประสิทธิภาพการฝึกงานมากน้อยเพียงใด

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาอย่างชัดเจน ได้แก่

- ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ การปฏิบัติงานของผู้เรียน เช่น ความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลา ทักษะในการทำงาน และการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ประสิทธิภาพการฝึกงาน เช่น คุณภาพของงาน ความสำเร็จของงาน ความพึงพอใจของสถานประกอบการ และผลการประเมินการฝึกงาน

การเลือกใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงสำรวจในครั้งนี้ เนื่องจากสามารถเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากได้ในระยะเวลาที่จำกัด อีกทั้งยังสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงสถิติ เพื่อหาความสัมพันธ์และทดสอบสมมติฐานของการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการฝึกงานของผู้เรียนในอนาคตได้

นอกจากนี้ การวิจัยยังมีลักษณะเป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลในระดับหนึ่ง (Correlational Study) โดยไม่ได้มีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนในเชิงทดลอง แต่เน้นการวิเคราะห์จากสภาพการณ์จริงของผู้เรียนในระหว่างการฝึกงาน ซึ่งสะท้อนถึงบริบทการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ

2. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มทดลองที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่กำลังฝึกงานในสถานประกอบการ ในปีการศึกษา 2568

กลุ่มทดลองได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกผู้เรียนที่ผ่านการฝึกงานจริง จำนวน 21 คน ซึ่งเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพการฝึกงานได้อย่างชัดเจน

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยเริ่มจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด ตัวแปร และแนวทางในการดำเนินการวิจัยให้มีความชัดเจน จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ โครงการสอนรายวิชา แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินจากสถานประกอบการ และแบบบันทึกการฝึกงาน โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้

เมื่อได้เครื่องมือที่มีคุณภาพแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่มีความครบถ้วนและน่าเชื่อถือ

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่นำมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ และใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อสรุปผลการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสอบถาม (Questionnaire)

แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้เรียน และประสิทธิภาพการฝึกงาน ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษาโครงสร้างของแบบสอบถามครอบคลุมข้อมูลทั่วไป การปฏิบัติงานของผู้เรียน และประสิทธิภาพการฝึกงานลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท แบบสอบถามได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญและได้ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview)

แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพิ่มเติม ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสัมภาษณ์ในลักษณะกึ่งโครงสร้าง โดยกำหนดประเด็นคำถามล่วงหน้า เนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้เรียน ปัญหา อุปสรรค และประสิทธิภาพการฝึกงาน การสัมภาษณ์เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระแบบสัมภาษณ์ได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญและมีการปรับปรุงแก้ไขให้มีความชัดเจนก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

3.แบบประเมินจากสถานประกอบการ (Evaluation Form)

แบบประเมินจากสถานประกอบการเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการฝึกงานของผู้เรียน โดยให้พี่เลี้ยงหรือหัวหน้างานในสถานประกอบการเป็นผู้ประเมิน เนื้อหาของแบบประเมินครอบคลุมด้านการปฏิบัติงานของผู้เรียน เช่น ความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลา ทักษะในการทำงาน และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นลักษณะของแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า เพื่อให้สามารถวัดระดับประสิทธิภาพได้อย่างชัดเจนเครื่องมือนี้สะท้อนผลการปฏิบัติงานจากผู้ที่มีประสบการณ์และใกล้ชิดกับผู้เรียนในสถานการณ์จริงจึงช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูลและทำให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นทั้งนี้ แบบประเมินได้ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

4.แบบบันทึกการฝึกงาน (Logbook / Work Record)

แบบบันทึกการฝึกงานเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้เรียนในระหว่างการฝึกงาน โดยอาศัยข้อมูลจากสมุดบันทึกการฝึกงานที่ผู้เรียนจัดทำขึ้นเป็นประจำ เนื้อหาของแบบบันทึกครอบคลุมรายละเอียดของงานที่ได้รับมอบหมาย ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ปัญหาและอุปสรรคที่พบ รวมถึงผลลัพธ์ของการดำเนินงานข้อมูลดังกล่าวช่วยสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการของผู้เรียนในด้านทักษะ ความรับผิดชอบ และความสามารถในการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ยังสามารถใช้ติดตามความต่อเนื่องและความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบเครื่องมือนี้จึงมีความสำคัญในการสนับสนุนข้อมูลเชิงประจักษ์ และช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย ทั้งนี้ แบบบันทึกการฝึกงานได้ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมก่อนนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 แผนการจัดการเรียนรู้ของหน่วยที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ของหน่วยที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับโครงการสอนรายวิชา และวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานและการฝึกงาน แผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวได้กำหนดองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ สาระสำคัญของหน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและแหล่งการเรียนรู้ รวมถึงวิธีการวัดและ

ประเมินผลอย่างชัดเจน โดยเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ลงมือปฏิบัติจริง และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการฝึกงานได้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยมุ่งพัฒนาทักษะที่สำคัญ เช่น ความรับผิดชอบ การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร และการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการฝึกงานอย่างมีประสิทธิภาพ

แผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จริง

4.3 เครื่องมือในการวิจัย (การออกแบบ/พัฒนา/สร้าง การประเมินคุณภาพเครื่องมือ)

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบ พัฒนา และสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินจากสถานประกอบการ และแบบบันทึกการฝึกงาน ซึ่งครอบคลุมทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ในการออกแบบเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดและสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษา โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับเนื้อหา ความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง และความชัดเจนของข้อความหรือกิจกรรม

ภายหลังจากการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปตรวจสอบคุณภาพ โดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

นอกจากนี้ เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามและแบบประเมินยังได้ผ่านการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มจริง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ซึ่งผลการวิเคราะห์อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือมีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.4 ขั้นตอนการออกแบบ/สร้าง/พัฒนา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบ สร้าง และพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยอย่างเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยเริ่มจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

จากนั้นได้ดำเนินการออกแบบเครื่องมือแต่ละประเภทให้เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวม โดยกำหนดโครงสร้าง เนื้อหา และรูปแบบของเครื่องมือให้มีความชัดเจนและครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา

เมื่อได้เครื่องมือฉบับร่างแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และความสอดคล้องของเนื้อหา พร้อมทั้งนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ ความเหมาะสม และประสิทธิภาพของเครื่องมือ ก่อนนำไปปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

สุดท้าย ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงในขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

5. การเก็บรวบรวม

ในการศึกษานี้ ข้อมูลจะถูกรวบรวมจากแหล่งหลัก 2 ประเภท ได้แก่

1. แหล่งข้อมูล (Sources of Data)

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง “ผลของการปฏิบัติงานของผู้เรียนที่มีต่อประสิทธิภาพการฝึกงาน” แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แหล่งข้อมูลปฐมภูมิและแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมโดยตรงจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เรียนที่อยู่ระหว่างการฝึกงานในสถานประกอบการ โดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินจากสถานประกอบการ และแบบบันทึกการฝึกงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หนังสือ ตำรา บทความวิชาการ และแหล่งข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ซึ่งนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด และสนับสนุนการวิเคราะห์ผลการวิจัย

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้คือ

6.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้เรียนและประสิทธิภาพการฝึกงาน

6.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

ใช้ในการทดสอบสมมติฐานและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของผู้เรียนกับประสิทธิภาพการฝึกงาน และใช้การวิเคราะห์ถดถอย (Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม